

Laudatio, Szalay Gyula prodékán úr születésnapjára

A születésnapok általában alkalmat adnak arra, hogy az ünnepelt számot vessen arról, hogy az eltelt egy év alatt mi történt, mit tett, mit ért el. A kerek évfordulók pedig további okot adnak az ünneplésre és az értékelésre. Ha azonban olyan személy ünnepli kerek évfordulóját, aki már jó ideje nemcsak személy, hanem megkérdőjelezhetetlen személyiség, akkor nem csak ő, hanem környezete, barátai, tisztelői és kollégái is akarva-akaratlanul számot vetnek a jeles nap kapcsán az ünnepelt, sőt talán saját maguk tetteivel egyaránt.

Egy olyan igazi személyiség rendkívül gazdag életútja esetén, mint Szalay Gyula, nem könnyű a számvetés, de még a köszöntés sem.

Mai füllel talán furcsán hangzik, de 1945-ben Balatonfüreden, Zala vármegyében született. Hiszen tudjuk, ahogy azt Eötvös Károly is említi, hogy Veszprém és Zala vármegyék határát az almádi csárda gémeskútja jelentette, így Balatonfüred sokáig Zalához tartozott. Az Eötvös Loránd Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán szerzett jogász diplomát 1968-ban. Már a diploma megszerzése előtt, 1967-ben elkezdett dolgozni, 1971-ig különböző vállalatoknál töltött be gyakornoki, jogi előadói, illetve jogtanácsosi állást.

1972-ben lett a Győr-Sopron Megyei Gazdasági Döntőbizottság döntőbírója, majd 1976-ban a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság bírójára, ahol 1978-ig tevékenykedett. Ekkor pályája válaszut elé érkezett, sokunk szerencséjére nem élt a kínálkozó lehetőséggel, és nem fogadta el a Legfelsőbb Bíróságra szóló bírói felkérést, hanem megkezdte felsőoktatási karrierjét a Széchenyi István Egyetem jogelőd intézményében, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán. Utólag kimondható, hogy ebben a sorsfordító döntésben (értve a döntés jelzőjén a saját és sok jelenlegi kolléga sorsát is) megmutatkozik az a perspektivikus gondolkodás, bölcs mérlegelés, amely Szalay Gyulát mindig is jellemezte. Azt természetesen senki sem láthatta előre, sőt, talán még a legbátrabbak sem remélték, hogy 1978-tól intézményünk azt a fejlődési ívet futja be, amelyet a szemünk előtt megvalósított, de éppen ezek az eredmények igazolják prodékán úr 1978-as döntésének súlyát és helyességét. A jogtudományok kandidátusaként főiskolai docens, majd főiskolai tanár lett.

Elévülhetetlen érdemei vannak abban, hogy 1995-ben Győrött újrakezdődött a jogászképzés az ELTE égisze alatt, tulajdonképpen természetes, hogy az ELTE ÁJTK-SZIF Oktatási Intézet igazgatóhelyettese,

majd később igazgatója lett. 2001-től a Kereskedelmi, Agrár- és Munkajogi Tanszék tanszékvezetője. 2002-ben a frissen megalakult Széchenyi István Egyetem oktatási rektorhelyettese lett, amely tisztséget 2005-ig viselt. Ahogy intézigazgatói posztja sem volt megkérdőjelezhető, szinte magától értetődően lett az önállóvá vált Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar első dékánja öt éves ciklusra 2007-ben.

Nevével összeforrt a fuvarjogi tárgyak gondozása és oktatása, amely Karunk unikális jellegzetessége, de oktatóként társasági joggal és kereskedelmi joggal is foglalkozott. Önálló kurzust gondoz a Kar Doktori Iskolájában, illetve téma-vezetői teendőket is ellát. Oktatói-kutatói pályáját számos jegyzet, tankönyv, tudományos közlemény is fémmjelzi. Mindezek mellett pedig aktív ügyvédi praxist is folytat.

Az MTA Veszprémi Területi Bizottság Gazdasági és Polgári Jogi Munkabizottságának az elnöke, de aktív szerepet vállalt a Magyar Jogász Egylet Győr-Moson-Sopron megyei szervezetében is, nem is beszélve a lovassportban évtizedeken át betöltött szerepéről mint versenyző, illetve mint bíró. Szakmai munkájáért 1987-ben „Kiváló munkáért” kitüntetést kapott, birtokosa a Magyar Köztársaság arany érdemkeresztjének és a Pro Universitate díjnak. Az évtizedek alatt lokálpatriótává vált Szalay Gyula kiérdemelte Győr Megyei Jogú Város Bisinger József-emlékermét, illetve Pro Urbe díjat is kapott.

A fentiek tömör áttekintést adnak egy rendkívül gazdag életpályáról, azonban éppen a lényegét nem tartalmazzák. Arra ugyanis nincsen adat, az nem mérhető és nem díjazható, hogy Szalay Gyula hogyan mutatott példát a fiatalabb generációknak, elsősorban azoknak, akik már a győri jogászképzés öregdiákjaként kerültek Karunkra. A példamutatás mellett pedig legalább annyira fontos, hogy kialakított egy máig ható koncepciót arra vonatkozóan, hogy ahogyan kell és lehet a Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar személyi állományát fejleszteni és kialakítani, hogyan lehet a tapasztaltabb és elismert szaktekintélyek és a fiatal, rutintalan, ám tehetséges pályakezdők helyes arányát megteremteni úgy, hogy a Kar egyaránt nyújtson perspektívát mindenkinek. Kollégaként mondhatom, hogy ez a kísérlet sikerült, de ha elfogulatlanok akarunk lenni, és bármelyik felsőoktatási rangsor oktatói kiválósági adatait megnézzük, akkor nem vitás, hogy büszkéek lehetünk Karunkra, amelyet nem kis mértékben Szalay Gyulának köszönhetünk.

Egy ilyen művet megítélésem szerint csak sportszerető ember tud megalkotni. Dékán Úr híve a labdajátékoknak, bérlete volt az ETO női kézilabda és a felnőtt férfi futballcsapat mérkőzéseire is (utóbbi esetben évekig nem járt meccsre, de amikor ki kellett állni a bajba jutott csapat mellett, akkor ő is ott volt). Talán emiatt (is) tudja, hogy egy sikeres csapat nem állhat csak labdazsonglőrökből, öncélú cselkirályokból, de az is kevés, ha a csapat tagjai csak vízholdonak jók. Nem elég, ha zseniálisak a támadók, de gyenge a védelem. Szükség van minden karakterre, értékre, mert csak együtt lehet sikeresnek lenni csapatként. Én a magam részéről ezt vizontlátom a kari csapatunkban.

Prodékán úr lovassportbeli múltja szintén elengedhetetlen volt a „nagy mű” megalkotásához. A lovasnak meg kell birkóznia a lóval, el kell fogadtatnia magát, a saját akaratát vele, akkor is, ha az éppen egy gorombább, nehezebben betörhető háta (mint a sokat emlegetett, köztünk legendává vált Jázmin). Életre szóló példaként áll előttem Szalay Gyula, aki túlzás nélkül a tárgyalások mestere. Sosem fogom elfelejteni az egyik alkalmat, amikor tanársegédként behívott magához (azt már elfelejtettem, hogy miért). Éppen telefonon beszélt valakivel, én türelmesen várok. A beszélgetésben nyilvánvaló volt, hogy olyasvalamiről esik szó, amely a Karnak nem kedvező, sőt, az érdekeivel ellentétes. Az is világossá vált, hogy az ismeretlen telefonáló olyasvalaki, akivel fontos a jó viszony. Ekként a kérdéses ajánlat elfogadása a kari érdekek miatt nem volt járható út, a nyílt elutasítás pedig szintén kari érdeket sérthetett volna: ez bizony a szorult helyzet! Hosszas, az elköteleződés árnyékától is mentes megbeszélés után tanár úr végül ezzel zárta le a párbeszédet: „Nem mondom nemet.” Azaz igent semmi esetre sem, de nyilvánvaló nemet sem. Pályakezdőként szinte lenyűgözött ez a tárgyalás, aminek a felét nem is hallottam. Mondhatni, hogy ez egy olyan lecke volt számomra, amit egy életre megtanultam, de valójában ezt az adottságot nem lehet tanulni. Az ügyvédi praxis mellett ez az a kvalitás, amely a már említett Eötvös Károly képét idézi fel bennem Tanár Úr.

Ahogy Arany János írja egyik versében: „Nyolcvan év / Ritka szép / Hetven év / Jó, ha ép / Hatvannégy esztendő: / Untig elegendő.” E sorokkal azt kívánom Tanár Úrnak, hogy ne csak a nyolcvan év ritka szépségét tapasztalja meg, hanem annál sokkal többet, jó egészségben és erőben. Ne feledje, hogy bár a gép jobbra forog, de az alkotó semmi esetre sem pihenhet, így kérjük, hogy vigyázó tekintetét ne vegye le róla!

Győr, 2015. április 30.

Szegedi András